

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2016

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 105 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Карпенчук Світлана Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бігунова Світлана Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 24.11.2016 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016

The summary. The article deals with the concepts of verbal behaviour and communicative behaviour. Different interpretations and explanations of these terms are given in the article.

Keywords: speech behaviour, communication, communicative behaviour, language etiquette.

Одержано редакцією 19.11.2016 р.

УДК 81'24:37.018.43:004.738.5

В. М. ТРОФІМЧУК, Р. В. ГРИВЦЬКА

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Резюме. У статті розкриті функціональні можливості Інтернет-технологій, як необмеженого джерела інформації у дистанційному навчанні іноземної мови. Розглянуті приклади застосування комп'ютерних технологій, зокрема Інтернет-ресурсів у навчальному процесі у вищих навчальних закладах. Наведені приклади ефективного вирішення цілого ряду дидактичних завдань з використанням інформаційних ресурсів у мережі Інтернет.

Ключові слова: Інтернет-технології, дистанційне навчання, іноземна мова, інформаційні технології.

Постановка проблеми. За останні роки в системі освіти відбулися істотні зміни, зумовлені розвитком Інтернету та його зростаючим впливом на всі сторони діяльності суспільства. Стрімкий розвиток мережових інформаційних технологій відкрив нові перспективи у сфері освіти. Можна з упевненістю стверджувати, що в сучасному набуває **актуальності** тенденція злиття освітніх та інформаційних технологій і формування на цій основі принципово нових засобів навчання іноземної мови, заснованих зокрема на Інтернет-технологіях.

Мета роботи – розкрити функціональні можливості Інтернету як необмеженого джерела інформації та практичного застосування новітніх технологій для організації дистанційного навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах. Основну роль в удосконаленні системи освіти, без сумніву, будуть мати нові інформаційні технології і, в першу чергу, дистанційні засоби навчання.

Дистанційне навчання – це особлива індивідуальна форма навчання, яка базується на використанні інформаційно-телекомунікаційних технологій з метою організації повноцінного навчально-виховного процесу незалежно від того, на якій відстані знаходяться суб'єкти навчання [7, 22].

Дистанційне навчання – цілеспрямований процес діалогової, асинхронної або синхронної взаємодії викладача і студентів між собою та засобами навчання, індивідуальний до їх розташування у просторі та часі. Застосування Інтернет-технологій у дистанційному навчанні іноземної мови для студентів – це не тільки опанування новими технічними засобами, але й розробка нових форм і методів викладання, новий підхід до процесу навчання. Успішність і якість дистанційного навчання іноземної мови насамперед залежать від ефективності організації та методичної якості використаних матеріалів, а також майстерності педагогів, що беруть участь у цьому процесі [3, 33].

Науково-педагогічні засади дистанційного навчання розробляли вітчизняні науковці Н. Сиротенко, В. Кухаренко, В. Олійник, П. Стефаненко та ін. Використання інформаційних технологій, зокрема Інтернет-ресурсів, на заняттях у вищій школі досліджували О. С. Меньяйленко, І. С. Алексейчук, Н. М. Дацун, В. І. Зінченко, В. Е. Краснопольський, Н. К. Кульга, О. В. Третьяков та інші, але проблема застосування Інтернет-технологій у навчально-виховному процесі ще не вивчена достатньою мірою.

Основною метою навчання іноземної мови є формування й розвиток комунікативної культури студентів, навчання практичного оволодіння іноземною мовою. Завдання викладача полягає в тому, щоб створити умови практичного оволодіння мовою для кожного студента, обрати такі методи навчання, які дозволили б кожному студентові виявити свою активність і творчість.

Інформаційна система Інтернет пропонує своїм користувачам різні види інформації і ресурсів. Базовий набір послуг може включати:

- електронну пошту (англ. e-mail, або email, скорочення від electronic mail) – популярний сервіс в Інтернеті, що робить можливим обмін даними будь-якого змісту;
- відео конференцію, послугу, що дозволяє територіально віддаленим користувачам обмінюватися відео- й аудіоінформацією в режимі реального часу, бачити й чути один одного, а також передавати інші корисні дані;
- можливість публікації власної інформації, створення власної домашньої сторінки (homepage) і розміщення її на web-сервері;
- доступ до інформаційних ресурсів-документів і масивів документів в інформаційних системах ;
- довідкові каталоги (Yahoo!, Мета, Яндекс) – систематизований перелік сайтів, що подаються у певному порядку для полегшення пошуку необхідної інформації;
- пошукові системи (Google, Мета, Яндекс, Alta Vista, Hotbob, Webcrawler) – онлайн-служби, які надають можливість пошуку інформації на сайтах в Інтернеті. Основними критеріями якості роботи пошукової системи є релевантність, тобто відповідність результатів Пошуку запитам, повнота бази, врахування морфології мови;
- обмін текстовими повідомленнями та розмова в мережі (ICQ, Skype). ICQ – це популярна система

обміну короткими повідомленнями. Skype – це комп'ютерна програма, завдяки якій можна дзвонити іншим абонентам Skype у всьому світі абсолютно безкоштовно [1].

Одним із сучасних освітніх методів є телекомунікаційний проект, який вважається гуманістичною технологією, що дозволяє студентам не лише успішно засвоювати матеріал, а й розвиватися інтелектуально, формує навички критичного мислення, виховує самостійність, комунікативні навички, толерантність та сприяє встановленню міжпредметних зв'язків. Навчальний телекомунікаційний проект – це спільна навчально-пізнавальна творча або ігрова діяльність студентів – партнерів, організована на основі комп'ютерної телекомунікації, яка має спільну мету – дослідження деякої проблеми, узгоджені методи, способи діяльності, направлена на досягнення спільного результату діяльності [3, 19].

Телекомунікаційні проекти дозволяють вирішити найбільш складне й разом з тим істотне методичне завдання для дистанційного навчання мови – створення мовного середовища і потреби у використанні іноземної мови на практиці. Викладач може запропонувати студентам суперечливу інформацію з проблеми, яка підлягає в даний період активному обговоренню і поставити завдання – відібрати в мережі відповідну для обговорюваної проблеми інформацію, погодитися з нею або навпаки, спростувати її, зрозуміло, аргументовано використати у роботі над проектом. Проектна діяльність найбільш ефективна. Якщо її поєднати з програмним матеріалом електронного посібника, це значно розширює та поглиблює знання студентів. Учасники роботи над проектом зайняті дослідженням, пошуком необхідної інформації, її обговоренням між собою. І що головне – мова тут виступає у своїй прямій функції – засобу формування й формулювання думок. Це є справжнім навчальним середовищем, зануренням не тільки в досліджувану проблему, але й у саму іншомовну діяльність, в іншу культуру. Головне, що вона досліджується, обговорюється учасниками проекту й вирішується іноземною мовою.

При роботі над проектом задіяні найрізноманітніші можливості й ресурси мережі Інтернет. Пошук потрібної інформації приводить учасників проекту у віртуальні бібліотеки, музеї, бази даних, на різні інформаційні й освітні сервери. Необхідність живого спілкування з реальними партнерами звертає його учасників до можливостей чат-технологій (Internet Relay Chat), електронної пошти, відеоконференцій.

Чатова технологія – це спосіб організації дистанційного навчання, який базується на використанні мережевої технології з метою створення віртуального навчального середовища для комунікації двох або більше партнерів по спілкуванню у реальному часі [1].

За допомогою Інтернет ресурсів добре розвивається писемне мовлення студентів. Спілкування у віртуальній реальності здійснюється за допомогою електронної пошти та інших програм, наприклад, Skype, ICQ і так далі. Студенти можуть спілкуватися між собою та викладачем через листи. Це добра практика удосконалення мови завдяки процесу формулювання думки на задане питання та грамотного викладу її в письмовій формі. Обмін листами можна здійснювати на будь-якому рівні володіння мовою [4].

Спілкування on-line продуктивніше, ніж просто листування через e-mail, оскільки студенти можуть не лише обмінюватись фразами, текстами, але чути і навіть бачити одне одного. Спілкуючись іноземною мовою on-line студенти тренують вимову, удосконалюють навички говоріння і правильної побудови речення. Обмін повідомленнями сприяє кращому запам'ятовуванню лексики, оскільки працює зорова пам'ять і моторна функція руки при наборі тексту повідомлення. Якщо один студент припускається помилки, то інший може виправити її [5, 234].

Використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, можна, інтегруючи їх в навчальний процес (за умови відповідної дидактичної інтерпретації), ефективніше вирішувати цілий ряд дидактичних завдань:

- формувати навички й уміння читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різної міри складності;
- удосконалювати уміння аудіювання на основі звукових текстів мережі Інтернет, а також підготовлених викладачем;
- удосконалювати уміння монологічного і діалогічного висловлювання на основі проблемного обговорення представлених викладачем або кимось із студентів матеріалів мережі;
- удосконалювати уміння писемного мовлення, індивідуально або письмово складаючи відповіді партнерам, беручи участь в підготовці рефератів, творів, інших епістолярних видів спільної діяльності партнерів;
- поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної іноземної мови, що відображає певний етап розвитку культури народу, соціальний і політичний склад суспільства;
- знайомитися з країнознавчими знаннями, що включають мовний етикет, особливості мовної поведінки іншомовного народу в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни;
- формувати стійку мотивацію мовної діяльності студентів на занятті на основі систематичного використання актуальних матеріалів, обговорення не лише питань до текстів електронного підручника, але і сучасних проблем, що цікавлять всіх і кожного [6, 19].

Викладачеві бажано створити власну сторінку в Інтернеті, де б він зміг надати свої навчальні матеріали, які б студенти мали опрацьовувати в оптимальний для них час, де б міг здійснюватися контроль за виконанням завдань студентами, онлайн-консультації, зворотній зв'язок між викладачем та студентами.

Сьогодні існують багато безкоштовних програмних ресурсів, що дозволяють викладачеві самостійно створювати різноманітні комп'ютерні матеріали для навчання іноземної мови. Викладач розміщує матеріали на

своїх особистих сторінках, це можуть бути тематичні списки посилань, веб-квести (проблемне завдання з використанням ресурсів Інтернету), вправи, тексти, тести, аудіо- та відеофайли.

Висновок. Інтернет допомагає студентів у формуванні не тільки умінь і навичок розмовної мови, а також у вивченні лексики і граматики, забезпечуючи справжню зацікавленість а, отже, ефективність. Більше того, Інтернет розвиває навички, важливі не лише для вдосконалення мови. Це перш за все пов'язано з розумовими операціями: аналізом, синтезом, абстрагуванням, ідентифікацією, порівнянням, зіставленням, вербальним і змістовним прогнозуванням, тестуванням. Інтернет має всі технічні, програмні і комунікаційні можливості для саморозвитку особистості і організації навчального процесу з іноземної мови з використанням найширшого спектру інформаційних ресурсів, про які мріяло не одне покоління педагогів.

Перспективи досліджень вбачаємо в подальшому вивченні інноваційних технологій та застосування їх на уроках англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрианова Г. А. Методика организации обучающей дистанционной конференции [Электрон. ресурс] / Г. А. Андрианова // EIDOS-LIST. – 1999. – Вып. 6 (10). – Режим доступа : <http://www.eidos.techno.ru>.
2. Глухов В. В. Вперед к заочному образованию? / В. В. Глухов, В. Н. Козлов, И. А. Цикин // Политехник. – 2000. – №1 (3261), январь. – С. 33–36.
3. Дементієвська Н. П. Телекомунікаційні проекти. Стан та перспективи / Н. П. Дементієвська, Н. В. Морзе // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 1999. – № 4. – С. 12–19.
4. Куратівська М. О. Викладання іноземних мов та мережа Інтернет. [Електроний ресурс] / М. О. Куратівська. – Режим доступу : <http://intkonf.org>.
5. Олексієнко Р. В. Інтернет-технології у вивченні іноземних мов / Р. В. Олексієнко, С. О. Степковська // Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка. – № 1 (188). – 2010. – С. 231–236.
6. Полат Е. С. Інтернет в гуманітарному освіті: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / Е. С. Полат. – М. : Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2001. – 272 с.
7. Свиридчук В. П. Інтернет-технології у процесі оволодіння студентами-заочниками вищих мовних навчальних закладів іншомовним писемним спілкуванням / В. П. Свиридчук // Іноземні мови. – 2006. – № 4. – С. 22–25.

Резюме. В статті раскрыты функциональные возможности Интернет-технологий как неограниченного источника информации в дистанционном обучении иностранному языку. Рассмотрены примеры применения компьютерных технологий, в частности Интернет-ресурсов в учебном процессе в высших учебных заведениях. Приведены примеры эффективного решения целого ряда дидактических заданий с использованием информационных ресурсов сети Интернет.

Ключевые слова: Интернет-технологии, дистанционное обучение, иностранный язык, информационные технологии.

The summary. The article deals with the functionality of the Internet-technologies as an unlimited information source in the distance learning of the foreign language. The examples of the computer technologies use as well as the Internet-resources in the educational process of higher educational establishments have been introduced. The examples of effective decision of a number of didactics tasks with the use of informative resources of the Internet network have been resulted.

Key words: Internet technologies, distance learning, foreign language, information technology.

Одержано редакцією 17.11.2016 р.

УДК 811.111:159.9

К. М. ПАВЕЛКІВ

ПСИХОДОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХУ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Резюме. У статті представлено аналіз наукових доробків, присвячених проблемі вивчення іноземної мови у ВНЗ. Розкрито сутність поняття мотивація, виділено шляхи створення позитивної мотивації до вивчення іноземної мови. Визначено ключові компетенції та способи їх формування у студентів немовних спеціальностей.

Ключові слова: мотивація, компетентність, вивчення іноземної мови, мовний бар'єр, психологічний комфорт.

Постановка проблеми. З розвитком суспільства на сьогодні зростають вимоги до майбутніх спеціалістів, які включають не лише фахові знання і вміння, але також і високий рівень володіння іноземною мовою. Вивчення іноземних мов сприяє реалізації таких напрямків професійної діяльності, як ознайомлення з новітніми технологіями і науковими підходами й тенденціями, інноваціями в галузі освіти, науки і техніки; встановлення контактів з іноземними партнерами, підприємствами та навчальними закладами; підвищення

ЗМІСТ

<i>Совтис Н.М.</i> Українізми в польській літературній мові XIX ст.	3
<i>Ясногурська Л.М.</i> Відображення свідомості нації у концептуальній та мовній картині світу	6
<i>Василькевич С.С.</i> Неологіка у мові інтернет та політичної комунікації	9
<i>Михальчук Н.О., Яцюрик А.О.</i> Місце компліменту в системі мовленнєвих актів та ілюктивна роль компліментів	13
<i>Денисюк Л.В.</i> Особливості функціонування займенника <i>IT</i> в сучасній англійській мові	17
<i>Кочубей О.С.</i> Аналіз структурних компонентів перекладацької компетентності фахівця	19
<i>Мороз Л.В., Дацюк А.В.</i> Британський газетний дискурс як контекст об'єктивації тендерних стереотипів	24
<i>Ясногурська Л.М.</i> Сучасні підходи до вивчення поняття концепт	28
<i>Краля І.В., Берташ В.О.</i> Мовна та концептуальна картини світу як відображення свідомості нації ..	32
<i>Бігунов Д.О.</i> До питання мовленнєвої поведінки особистості	35
<i>Трофімчук В.М., Гривіцька Р.В.</i> Застосування інтернет-технології у дистанційному навчанні іноземної мови	38
<i>Павелків К.М.</i> Психодого-педагогічні умови вивчення іноземної мови на немовних спеціальностях вищої школі	40
<i>Мороз Л.В., Мороз Н.М.</i> Місце та роль гри у системі навчання іноземної мови	43
<i>Романюк С.К., Захожа А.Ю.</i> Активні форми навчання іноземної мови в початковій школі	47
<i>Данілова Н.Р.</i> Опрацювання та застосування педагогічних іноваційних технологій на заняттях англійської мови	50
<i>Бойко Н.Г., Ковалюк В.В.</i> Застосування методу кейс-стаді у процесі викладання іноземних мов ...	52
<i>Ковалюк В.В., Ткач Т.В.</i> Фахова компетентність студентів та її формування засобами англійської мови	56
<i>Мороз Л.В., Коцвай Ю.Я.</i> Процес формування комунікативної компетенції у старшокласників на уроках іноземної мови	60
<i>Богачик М.С.</i> Особливості формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу	64
<i>Баталія Л.О., Ткач А.П.</i> Історія та розвиток альтернативного навчання в стандартних школах західнослов'янських країн (Чехія, Польща, Словаччина)	67
<i>Джава Н.А., Шевчук О.В.</i> Вміння творчого письма на середньому етапі навчання	69
<i>Черуха Н.В., Миколайчик А.П.</i> Раннє вивчення іноземної мови у вітчизняній і зарубіжній шкільній практиці	72
<i>Черуха Н.В., Брень О.В.</i> Про питання покращення результативності викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах	74
<i>Ковалюк В.В., Шикута Т.М.</i> Про питання імплементації сучасних методів навчання іноземних мов у ВНЗ	76
<i>Мороз Л.В., Король О.Ю.</i> Про концепцію формування навичок письма при навчанні і іноземної мови студентів денної, заочної і дистанційної форм навчання вищого навчального закладу	81
<i>Кушнір Н.В., Лукашик О.В., Лавренюк Т.І.</i> Формування іншомовної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності в процесі фахової підготовки	84
<i>Романюк С.К., Городюк Н.Ю.</i> Інноваційні технології навчання на уроках англійської мови в початковій школі	86
<i>Івашкевич Е.Е.</i> Psycholinguistic paradigm of narrative discourse	89
<i>Івашкевич Е.З.</i> Aspects of social intellect of a teacher	93
<i>Верьовкіна О.Є., Сембай Н.Б.</i> Ways of encouraging second language acquisition in the classroom	97
<i>Бігунова С. А., Зубілевич М.І.</i> English somatic phraseological units of Latin and French origin	100
<i>Відомості про авторів</i>	103

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 26.12.2016 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 105 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2